

§ 27 fastsætter Pensionerne paa den Maade, den gør, finder jeg det ogsaa i højeste Grad urigtigt, idet de vedkommende skulle kunne vente to Maanedes, forinden de have noget af deres Pension — dette gælder baade Lærere og Lærereinder — og altsaa skulle have erhvervet sig en saadan Formue i den Tid, de have udført deres Lærergerning, at de have Raad til at være Partikuliers i to Maanedes. Efter hvad jeg kender til Lærerstandens, vil det vist være de færreste, der kunne det; under alle Omstændigheder finder jeg det andet Forhold, hvor Lovforslaget foreslaar, at Lærereinder skulle være samme Regel underkastede, fuldstændig ubilligt. Vedkommende Mand og Forsøger gaar bort, man kender de store Udgifter, der følge deraf, og saa skal vedkommende dog vente to Maanedes, forinden de saa noget af deres Pension. Det synes jeg, er noget haardt og, hvis jeg tør bruge det Udtryk, lidt ubilligt, og jeg vil haabe, at der kan komme en Forandring dertil. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor Pensionerne ikke kunne udredes paa samme Maade som Lønningerne, med $\frac{1}{12}$ af Lønnen forud pr. Maaned. — Det var disse Udtalelser, jeg havde at gøre. Jeg vil haabe og ønske, at Forslaget maa komme igennem, men at der først maa blive foretaget saadanne Forandringer i det, at det ikke vil skabe Misforhold eller Ulemper noget Sted. Mit Ideal af en Skolelov ved jeg godt, at jeg ikke faar. Jeg skal ikke tilbageholde, hvad mit Ideal var og er; det er en Lov for Skolevæsenet paa Landet, en Lov for Skolevæsenet i Købstæderne og saa maatte, til Supplering af disse to Love, en Lov for de private Skoler. Det var mit Ideal. Men under alle Omstændigheder: Skal man nøjes med den her foresaaede Ordning, maa der absolut fra Lovgivningsmagten tages skelligt Hensyn til, hvad der baader Land, og hvad der baader Købstæder her for sig. Saa alt Fald maa de Ting stilles ud fra hinanden, der ikke kunne være sammen uden at skabe Misforhold.

R. Clausen: Det ærede Medlem, der nu satte sig, gif i sine Betragtninger over Lovforslaget ud fra Skolevæsenets Ordning i Byerne — min Betragtning skal nærmest gaa ud fra Skolevæsenets Ordning paa Landet. Da jeg i Fjor havde Ordet i denne Sag, tog jeg bestemt Afstand fra den Reform, der da forelaa, og det agter jeg at gøre igen i Aar, men med det Forbehold, at det er rent personligt, jeg gør det ikke paa det Partis Vegne, hvortil jeg hører; men jeg finder absolut at maatte tage Af-

stand fra en saa tvivlsom Reform af Skolevæsenet, som dette er, og som efter min Mening er aldeles unyttig, efter at vi have faaet den Overbygning, vi i de sidste Aar have faaet paa Skolevæsenets Omraade. Vi have faaet Højskoler, Landbrugsstoler, Realskoler, tekniske Stoler, Aftenstoler o. s. v., de koste ikke alene Staten mange Penge, men ogsaa selve Kommunerne. Efter at vi have faaet denne Overbygning paa vort Oplysningsvæsen, tror jeg ikke, vi trænge til en Skolereform nu, saaledes som vi kunde have haft Trang til det for tyve Aar siden, da Sagen først kom paa Bane. Vi have vistnok alle sammen været mere eller mindre under Pression fra Lærernes Side angaaende Lønningforbedring, og vi have vistnok alle sammen stillet os velvilligt, men jeg vil sige, at dersom man havde fortalt mig, at denne Lønningforbedring skulde sættes i Forbindelse med en kostbar Reform, vilde jeg absolut have sat mig imod. En saa kostbar Reform paa henimod 2 Millioner Kr. aarlig ud over, hvad vi nu give, det tør jeg ikke være med til; thi derved hemme vi Rigsdagens Virksomhed og Udviklingen for andre Stænder; det kan ikke være andet, end naar vi til denne Reform binde 2 Millioner Kr. af Statskassens Midler, fra nu af og til evig Tid, saa maa det vise sig at være hindrende for Reformen i andre Retninger; for Sagen er den, vi tør ikke tro paa, at de gunstige finansielle Forhold, vi nu ere inde i, og som vise sig paa det sidste Statsregnskab, absolut ville blive ved. Man kan sige, det er en Følge af, at Rigsdagen har tilbageerobret Nøglen til Statskassen; men det er ikke alene dette, der gør de øjeblikkelige gode Forhold, det er ogsaa Konjunkturerne, og hvem indestaar og for, at Konjunkturerne vedblive at være saa gode, som de nu ere? Jeg kan derfor ikke være med til en saadan kostbar Reform. Hvis man havde fortalt mig, at Lønningsspørgsmaalet skulde sættes i Forbindelse med en saadan Reform, vilde jeg have taget Afstand og sagt aabent til Lærerne, at saa kunde jeg ikke være dem behjælpelig; thi da vilde de andre Samsundsklassers berettigede Interesser komme til at lide derunder. Jeg nævnte to Millioner som Merudgiften. Der er jo kun i Forslaget nævnt $1\frac{1}{2}$ Million; men man tør vel nok sige, at naar man vil have en saa kostbar Reform gennemført, stiller man ikke det mest afkræftende Beløb op. Det kender vi jo nok, og naar man vil se absolut nøje paa de Forhold, vil det efter min Overbevisning vise sig, at man kommer nærmere 2 Mill. i Udgift for Statskassen end $1\frac{1}{2}$ Mill. og